

14.11.2016

Kj/7

§ 1020

Valtuutettu Jan D. Oker-Blomin toivomusponsi koskien kampanjan käynnistämistä edistämään kaikkien kaupunkilaisten tietotaitoa säästää sähköä ja lämpöä

HEL 2015-013528 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 2.12.2015 hyväksymän toivomusponnen (Jan D. Oker-Blom) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oker-Blom Jan D., toivomusponsi 2, Kvsto 2.12.2015 asia 7
- 2 Energiansäästöneuvottelukunnan lausunto 29.8.2016
- 3 HSY:n lausunto 24.10.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Päätöksessään 2.12.2015 Helen Oy:n kehitysohjelman hyväksymisestä, kaupunginvaltuusto samalla hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

”Hyväksyessään tämän ohjelman ja Helenin uudistukset, kehottaa valtuusto kaupunkia pikimmiten käynnistämään kampanjan, jonka avulla

edistetään kaikkien kaupunkilaisten tietotaitoa - ja siten edellytyksiä - säästää sähköä ja lämpöä omassa arjessaan (Jan D Oker-Blom)”.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnien johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Helsingin kaupunki on tehnyt pitkäjänteistä energiansäästötyötä jo vuosikymmeniä. Kohderymänä ovat muun muassa kaupungin työntekijät, koululaiset, kaupungin asukkaat, rakennusalan toimijat sekä yritykset ja erilaiset yhteisöt, kuten esimerkiksi talo- ja kiinteistöyhtiöt. Energiansäästötavoitteiden saavuttamiseksi onkin tärkeää, että työtä tehdään mahdollisimman laaja-alaisesti

Kaupungin työntekijöitä on koulutettu Ekotukihenkilöiksi jo kymmenen vuoden ajan ja viime vuoden lopussa oli kaupungin 36 virastossa 1240 koulutettua Ekotukihenkilöä.

HKR-Rakennuttaja on kehittänyt Display-merkin havainnollistamaan rakennuksen käytön aikaista energiankulutusta. Display-merkki kertoo havainnollisesti rakennuksen energiankulutuksen, sen tuottaman päästöjen määrän ja siten rakennuksen todelliset ympäristövaikutukset ja luokittelee sen välille A-G. Kohderymäksi on valikoitu mm. koulurakennukset. Virastot järjestävät omissa tiloissaan myös säännöllisesti energiatehokkuuteen liittyviä tilaisuuksia, esimerkkinä vuosittainen Energiansäästöviikko lokakuussa. Virastoissa on panostettu erilaisiin energiansäästökampanjoihin ja perusasioihin, kuten valojen sammutus, laitteiden kytkeminen pois päältä, keittiölaitteiden järkevä käyttö ja ohjeistettu energiatehokkaimpien koneiden ja laitteiden hankinnassa.

Vaasan yliopiston koordinoimassa 50/50 hankkeessa julkisten rakennusten energiankäyttöä pyritään vähentämään rakennusten käyttäjiä aktivoimalla.

Hankkeessa käyttäjien energiansäästöä aktivoidaan mm. perustamalla kouluihin energiatiimit, pitämällä kouluissa energiansäästön työkaluista kertova aloitustilaisuus ja energiatiimin energiakierros, tarjoamalla koulujen käyttöön infrapunalämpömittarit ja toimittamalla kouluille yksilöllistä kuukausittaista kulutusseurantatietoa.

Rakennusvirasto koordinoi helsinkiläisille kakkosluokille suunnattua Energiaa Tokaluokkalaisille -kampanjaa, jota on vietetty jo 20 vuotta. Mukana olleille kouluille toimitetaan maksuton laaja tietopaketti, jossa on omat osionsa opettajille sekä oppilaille.

Kaupungin asukkaille suunnattua toimintaa on paljon. Helen Oy on kehittänyt kaikille lähes 400 000 asiakkaalleen (kotitaloudet ja yritykset) erityisen energiankäytön raportointi- ja hallintajärjestelmän Sävel Plus. Sen avulla asiakkaat voivat seurata käyttöpaikkakohtaisesti tai haluamissaan ryhmissä käyttöpaikkojensa sähkön käytön toteutumista joustavasti haluamallaan aikajänteillä aina viiden vuoden jaksosta edellisen vuorokauden tuntitasoiseen jakaumaan asti. Helen Oy:n Energiatori jakaa tietoa ja neuvontaa nykyisin paitsi asumisen energiansäästöä, myös energian tuotannosta ja jakelusta.

Pääkaupunkiseudun kuluttajien energianeuvonta-hanketta koordinoi Helsingin ympäristökeskus. Hankkeessa on kehitetty toimintamalli energiatehokkuuden edistämiseen taloyhtiöissä. Hanke toimii tiiviissä yhteistyössä taloyhtiöiden, kiinteistö- ja rakennusalan toimijoiden, ympäristöministeriön, kaupungin eri virastojen, energiayhtiöiden ja Ilmastoinfon kanssa. Hanke on toiminnassa vuosina 2015-2016. Lisäksi Helsingin ympäristökeskuksen koordinoimassa Greening Events -hankkeessa luotiin toimintamalli tapahtumien ympäristöasioiden hallinnalle sekä tapahtumanjärjestäjien ja kaupunkien yhteistyölle.

Ilmastokatu on Helsingissä Isolla Robertinkadulla ja Vantaan Tikkurilassa tehtävä kokeilu, jossa kehitetään tulevaisuuden vähähiilistä kaupunkia. Hanke toteutetaan yhteisvoimin asukkaiden, yritysten ja kiinteistöjen omistajien kanssa. Vahva viestintä on olennaisessa roolissa Ilmastokadun toimenpiteiden edetessä.

Helsingissä järjestetään vuosittain useita energiansäästöaiheisiä tapahtumia ja kampanjoita, esimerkkinä Energiansäästöviikko lokakuussa, globaalit tapahtumat kuten Earth Hour ja Autoton päivä.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä (HSY) ja Helsingin kaupungin ympäristökeskus julkaisivat marraskuussa 2014 pääkaupunkiseudulla toimivan Energiasuunta-palvelun, joka on uusi energiatehokkuuspalvelu pk-yrityksille. Energiasuunnan avulla tunnistetaan keskeiset mahdollisuudet parantaa kiinteistön energiatehokkuutta ja säästää samalla energiakustannuksissa.

Rakennusvalvontavirasto painottaa toiminnassaan ennakoivaa lupakäsittelyä. Helsingin rakennusvalvonta onkin jo vuosia kutsunut suunnittelijat ennakoivaan lupakäsittelyyn, sillä rakentamisen laatua, myös energian kulutusta, koskevat tärkeät päätökset tehdään suunnittelun alkuvaiheessa. Asiakaspalvelun tehostamiseksi virastossa toimii puhelinneuvonnan lisäksi vuonna 2012 avattu ”Tellinki”-palvelupiste, josta saa henkilökohtaista neuvontaa ja arkistopalvelua arkisin klo 10–14.

Kaupungissa toimii useita verkostoja, kuten esimerkiksi Helsingin ilmastoverkosto tai Helsingin kaupungin ilmastokumppanit -verkosto.

Helsingin ilmastoverkosto on kaikille kaupungin työntekijöille avoin forumi ja se kokoontuu säännöllisin väliajoin.

Internetissä on toiminnassa lukuisia sähköisen viestinnän kanavia ja kaupungin omassa Helmi-ympäristössä on kaupungin työntekijöille omat sivustonsa. Listaus tärkeimmistä sivustoista on luettavissa Energiansäästöneuvottelukunnan vuosittain julkaistavassa raportissa ”Energiansäästötoiminta ja energiankäytön kehittyminen Helsingin kaupungissa”, jossa on laaja katsaus Helsingin kaupungin strategioista, sitoumuksista ja velvoitteista, kaupungin energiankäytöstä ja siitä aiheutuvista hiilidioksidipäästöistä sekä kaupungissa toteutetuista toimenpiteistä, jotka suuntautuvat sekä kaupunkikonsernin sisälle että ulkopuolelle. Raportti löytyy osoitteesta <http://www.energiatehokashelsinki.fi/esnk/toiminta/raportointi>

Ympäristökeskus julkaisee vuosittain Helsingin kaupungin ympäristöraportin, johon on koottuna Helsingin eri virastojen toiminta ympäristönäkökohdat huomioiden. Lisäksi kaupungin hallintokunnat julkaisevat omat vastaavat raporttinsa vuosittain.

Pääkaupunkiseudun kunnat, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä (HSL) ja Helen Oy rahoittavat Ilmastoinfon toimintaa HSY:ssä. HSY:n Ilmastoinfon tehtävänä on auttaa pääkaupunkiseudun asukkaita, taloyhtiöitä ja pk-yrityksiä pienentämään hiilijalanjälkeään. Energiatehokkuuden ja hajautetun uusiutuvan energian edistäminen ovat Ilmastoinfon toiminnan keskeisiä painopistealueita.

HSY:n Ilmastoinfon energianeuvontaan kuuluvat muun muassa:

- Verkkopohjainen kiinnostuksen herättäminen, tiedon levitys ja neuvonta asukkaille ja sidosryhmille keskeisistä aihepiireistä (esim. www.aurinkosahkoakotiin.fi ja www.tasapainotatalo.fi)
- Pk-yrityksille suunnatun energiakartoituspalvelun (Energiasuunta) ja ympäristöjärjestelmän (Eko-kompassi) koordinaatio, ylläpito ja kehittäminen
- Yhteistyöhankkeet keskeisten sidosryhmien kanssa (esim. www.ilmastokatu.fi, www.urbaanipuuvaja.fi)
- Asukasillat, joissa neuvontaa viedään astetta henkilökohtaisemmalle tasolle - Taloyhtiöiden ja pk-yritysten neuvonta, jossa tavoitteena on aktivoida kannattavat energiatoimet toteutusvaiheeseen
- Hyvien käytäntöjen levittäminen case-esimerkkejä luomalla ja niistä viestimällä
- Tiedon levittäminen ja kiinnostuksen herättäminen esitelmöimällä eri laisissa tilaisuuksissa

14.11.2016

Kj/7

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksessa toteutetaan vuoden 2016 loppuun saakka taloyhtiöiden suunnitelmallisen kiinteistönpidon edistämiseen keskittyvää Pääkaupunkiseudun energianeuvonta -hanketta. Osa hankkeen toiminnasta siirretään Ilmastoinfoon vuoden 2017 alusta lähtien ilman lisäresursointia.

Pääkaupunkiseudun Asukkaiden ilmastoteot asuinalueilla (ASIAA!) -hanke käynnistyi vuonna 2012. Vuosina 2015–2016 hanketta on jatkettu Helsingin, Espoon, Vantaan ja HSY:n rahoittamana ja sen nimenä on ollut Pääkaupunkiseudun kuluttajien energianeuvonta. Toimintaa on koordinoanut Helsingin ympäristökeskus. Energianeuvontaa ollaan vakiinaistamassa vuoden 2017 alusta alkaen neuvontahankkeen päättyessä vuoden 2016 lopussa. Kaupunkien ympäristöjohtajat ovat tehneet HSY:n Ilmastoinfolle ehdotuksen energianeuvonnan siirtämisestä Ilmastoinfoon.

Esittelijä toteaa, että on toivomusponnen tavoitteiden saavuttamiseen voidaan käyttää jo olemassa olevia pitkäjänteisiä ja jatkuvaan kehittämiseen tähtäviä toimintatapoja, nykyisiä toimipisteitä, verkostoja, hankkeita, työryhmiä ja asiantuntijoita. Lisäksi voidaan parantaa neuvonnan näkyvyyttä ja laatua, jotta se palvelisi kuluttajaa sekä hillitsisi ilmastomuutoksen etenemistä. Ponnen mukaisen uuden kampanjan käynnistäminen ei siten ole tarpeellista.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oker-Blom Jan D., toivomusponsi 2, Kvsto 2.12.2015 asia 7
- 2 Energiansäästöneuvottelukunnan lausunto 29.8.2016
- 3 HSY:n lausunto 24.10.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.11.2016

Kj/7

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 28.06.2016 § 234

HEL 2015-013528 T 00 00 03

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan (Kvsto 26.9.2012) mukaan tavoitteena on parantaa koko kaupungin alueen asukaskohtaista energiatehokkuutta 20 prosentilla vuodesta 2005 vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen on haastavaa, mikäli uusia toimenpiteitä ei käynnistetä. Energianeuvonta on nostettu yhdeksi keskeisistä toimenpiteeksi kaikissa Helsingin energiaselvityksissä (Parhaat energiatehokkuuden käytännöt, Helsingin 30 % päästövähennysselvitys, Hajautetun energiatuotannon -selvitys). Kaupungin oman rakennuskannan energiakulutus on noin 10 prosenttia rakennusten energiankulutuksesta, joten yksityisen omistuksen osuus on 90 prosenttia. Kaupunginvaltuusto on päättänyt Hanasaaren voimalaitoksen sulkemisesta viimeistään vuoteen 2021 mennessä, mikä tarkoittaa, että menetetty lämpöenergia korvataan hajautetulla energiantuotannolla ja parantamalla kiinteistöjen energiatehokkuutta. Päätös edellyttää voimakasta panostusta yksityisen kuluttajan energiatehokkuuden parantamiseen ja hajautetun kiinteistökohtaisen uusiutuvan energian lisäämiseen.

Helsingin kaupunki on allekirjoittanut energiatehokkuussopimuksen (KETS) valtion kanssa. Sopimukseen kuuluu myös energiansäästön edistäminen koulutuksen, kasvatuksen ja kehityshankkeiden avulla.

Taloyhtiöiden hallitukset ja isännöitsijät voivat merkittävästi vaikuttaa kaupunkien ilmastotavoitteiden toteutumiseen. Yksittäinen taloyhtiö voi säästää omilla toimenpiteillään huomattavasti energiaa, ja kaupunkitasolla vaikutukset nousevat merkittäviksi. Helsingin asuinrakennuksista noin 30 prosenttia on rakennettu 1960–70-luvuilla, ja valtaosa rakennuksista on lähivuosina peruskorjauksen tarpeessa. Tämä muodostaa myös energiatehottomimman osan rakennuskannastamme. Korjausten kustannukset ja tarvittavan tiedon puute saattavat johtaa korjausten ja energiaremonttien lykkäämiseen taloyhtiöissä.

Pääkaupunkiseudun Asukkaiden ilmastoteot asuinalueilla (ASIAA!) -hanke käynnistyi vuonna 2012 ja sai osin rahoitusta Motivalta vuoden 2014 loppuun saakka. Se kuului vuonna 2012 perustettuun ja vuonna 2014 lakkautettuun Motivan ylläpitämään valtakunnalliseen energianeuvontaverkoston. Vuosina 2015–2016 hanketta on jatkettu Helsingin, Espoon, Vantaan ja HSY:n rahoittamana ja sen nimenä on ollut

Pääkaupunkiseudun kuluttajien energianeuvonta. Toimintaa on koordinoitunut Helsingin ympäristökeskus. Energianeuvontaa ollaan vakinaistamassa vuoden 2017 alusta alkaen neuvontahankkeen päättyessä vuoden 2016 lopussa. Koko hankekauden ajan tavoitteena on ollut, että neuvontapalvelu siirretään Ilmastoinfoon energianeuvonnan hankevaiheen päätyttyä. Ilmastoinfo neuvoo pääkaupunkiseudun asukkaita ja PK-yrityksiä ilmastonmuutoksen hillinnässä, energiansäästössä ja energiatehokkuuden lisäämisessä. Se myös järjestää kampanjoita ja tiedottaa ilmastonmuutoksen hillinnästä. Kaupunkien ympäristöjohtajat ovat tehneet HSY:n Ilmastoinfolle ehdotuksen energianeuvonnan siirtämisestä Ilmastoinfoon vuoden 2016 alusta alkaen. Neuvottelut ovat meneillään.

Hankkeen tarkoituksena on ollut vaikuttaa yksityisessä omistuksessa olevien rakennusten korjausvelan vähentämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen tarjoamalla taloyhtiöiden hallitusten jäsenille maksutonta koulutusta päätöksenteon tueksi. Lämmityskauden 2014–2015 aikana Kontulan alueella koulutukseen osallistuneet taloyhtiöt vähensivät kaukolämmön kulutusta viisi prosenttia ilman investointeja. Jos vastaava säästö tehtäisiin koko Helsingin kerrostalokannassa, säästöt olisivat yhdeksän miljoonan euron luokkaa. Ympäristöministeriö käynnistää syksyllä 2016 taloyhtiöille suunnatun kannattaviin energiatehokkuustoimenpiteisiin keskittyvän kampanjan. Hankkeen edustajat ovat olleet mukana kampanjan suunnittelua ohjaavassa ohjausryhmässä. Tämän lisäksi hankkeen edustajat kuuluvat ympäristöministeriön lähiöiden korjausrakentamisen edistämisen työryhmään sekä kansallisen korjausrakentamisen strategian päivittämisen työryhmään.

Ilmastokatu-hanke on Iso Roobertinkadulla ja Tikkurilassa tehtävä projekti, jossa kehitetään tulevaisuuden vähähiilistä kaupunkia. Yhteisvoimin asukkaiden, yritysten ja kiinteistöjen omistajien kanssa etsitään ja kokeillaan erilaisia ratkaisuja. Näillä keinoilla on tarkoitus vähentää energiankulutusta ja leikata kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 10–20 prosenttia. Tavoitteena on, että yritykset, asukkaat, taloyhtiöt ja kiinteistönomistajat hyötyvät toimivista valinnoista. Lisäksi saadaan rakennettuun ympäristöön viihtyisät ilmastotyön referenssialueet. Vahva viestintä on olennaisessa roolissa ilmastokatuja toimenpiteiden edetessä.

Pääkaupunkiseudun kunnat, HSL ja Helen Oy rahoittavat Ilmastoinfon toimintaa HSY:llä. Ilmastoinfo tuottaa ilmastokampanjoita, -neuvontaa ja -tiedotusta koko pääkaupunkiseudulle. Pääteemat ovat energiatehokkuus ja uusiutuva energia, ruoka, liikkuminen sekä kuluttaminen. Lisäksi palveluihin kuuluu myös Ekokompassi, joka on kevennetty ympäristöjärjestelmä pk-yrityksille ja tapahtumille sekä kevyt energiakartoitus Energiasuunta. Ympäristölautakunnan mukaan Ilmastoinfon toiminta

14.11.2016

Kj/7

on hyvin tarpeellista. On tärkeää, että Ilmastoinfo jatkossa panostaa taloyhtiöiden neuvontaan huomattavasti aikaisempaa enemmän.

Ympäristölautakunta katsoo, että Oker-Blomin esittämällä kampanjoinnilla voitaisiin hyvin tukea kaupungin tekemää energiansäästötyötä ja tehdä tutuksi olemassa olevaa energianeuvontaa ja -palveluja. Hyvin toteutetun kampanjan tarkoituksena on herättää ihmiset energiansäästötyöhön. Tämän lisäksi kaupunkilaisille tulisi tarjota ennen kaikkea selkeitä työkaluja ja ohjeita toimenpiteiden tekemisen tueksi. Kampanjoinnista keskeisempää tällä hetkellä on kuitenkin pitkäjänteisten energianeuvontapalveluiden turvaaminen pääkaupunkiseudun Ilmastoinfossa.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund